

Jaarverslag 2017

Donateursdag 2017 bij de Shell

Stichting De Hollandse Cirkel
(STICHTING VOOR DE GESCHIEDENIS DER GEODESIE)

Doel van de stichting

De Stichting De Hollandse Cirkel, hierna ook DHC, opgericht op 16 juni 1998, stelt zich ten doel het stimuleren van de belangstelling voor de geschiedenis van de geodesie in Nederland, en het verrichten van alle verdere handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn. Daartoe zijn er verschillende werkgroepen actief, die instrumenten en beeldmateriaal inventariseren, die mensen die een bijdrage hebben geleverd aan de recente geschiedenis interviewen en die de geschiedenis van de geodesie beschrijven. Het gezicht naar buiten wordt gevormd door ons tijdschrift en onze website, hierna ook webstek, waarop de geïnventariseerde instrumenten en het beeldmateriaal zijn te bekijken. Bovendien is er een bibliotheek en zijn de Nederlandse tijdschriften op het gebied van geodesie via onze website te bestuderen.

Bestuurssamenstelling

In het verslagjaar bestond het bestuur uit de volgende personen (tussen haakjes zijn de begunstigers geplaatst, waarvoor zij als contactpersoon optreden):

- dr.ir. R. Nicolai, voorzitter;
- ir. J. van der Linde, secretaris tot 29 november 2017; mr.ir. J.C. Anneveld, secretaris vanaf 29 november 2017
- ir. T. Ligteringen (Hydrografische Dienst van de Koninklijke Marine), penningmeester;
- dr.ir. B. Alberts, lid;
- K. van der Hoek (GIN), lid;
- ir. J.G.A. Jansen, lid;
- prof.mr. H.D. Ploeger (zowel voor OTB als CiTG van de TU Delft), lid en
- ir. R.C.J. Witmer (Kadaster), lid.

De heren prof.dr ir. L. Aardoom en dr.ir. H. Quee zijn als ere-voorzitters nog nauw betrokken bij de stichting, hun adviezen zijn welkom en worden regelmatig opgevolgd.

Alle bestuursleden zijn onbezoldigd actief binnen de stichting.

Algemeen bestuur (AB)

Het AB is verantwoordelijk voor het besturen van de stichting en komt daartoe minimaal twee maal per jaar bij elkaar (de voorjaars- en de najaarsvergadering). In de najaarsvergadering stelt het AB het jaarplan en het budget voor het komende jaar vast en in de voorjaarsvergadering beoordeelt het AB het jaarverslag, waaronder speciaal het financiële verslag van het afgelopen jaar.

Dagelijks bestuur (DB)

Het DB bereidt de bestuursvergaderingen voor, voert de dagelijkse werkzaamheden uit en neemt daartoe de beslissingen die binnen het vastgestelde jaarplan en budget vallen. Het DB bestaat uit voorzitter, secretaris en penningmeester van het AB.

Coördinator

In het verslagjaar 2017 was ir. S.R. Dijkstra de coördinator van de stichting. De coördinator woont de vergaderingen van het AB en het DB bij. Hij beheert het handboek voor de werkzaamheden van de stichting en hij stelt het concept voor het jaarplan op. Hij ondersteunt en stimuleert de werkgroepen en bovendien treedt hij op als contactpersoon met het Nederlands Centrum voor Geodesie en Geo-Informatica (het NCG). Daarnaast verzorgt de coördinator de beantwoording van de vragen die via info@hollandsecirkel.nl binnenkomen.

De coördinator heeft dit jaar in samenwerking met de voorzitter de donateursdag op 23 november 2017 bij Shell in Rijswijk georganiseerd.

Vraag gekregen over de werking van een planoscoop

v

Bureau

Het secretariaat en de coördinator houden bureau bij het Kadaster. Het adres van de stichting luidt:

Stichting De Hollandse Cirkel

p/a Kadaster

Postbus 9046

7300 GH Apeldoorn

telefoon: 088 183 5046

E-mail: info@hollandsecirkel.nl

Webstek: www.hollandsecirkel.nl

Met toestemming van het Kadaster is Hofstraat 110 in Apeldoorn als bezoekadres bij de Kamer van Koophandel geregistreerd.

Het Kadaster stelt naast de coördinator ook de benodigde secretariële en administratieve ondersteuning ter beschikking. De secretariële en administratieve ondersteuning is gestopt per 31-12-2017 wegens pensionering van Vera Bioch.

Raad van Advies

De stichting kent een Raad van Advies, die tot taak heeft gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan het bestuur omtrent de werkzaamheden van de stichting.

De Raad van Advies bestaat al enige jaren uit een aantal ervaren mensen met kennis op aanpalende vakgebieden, te weten de volgende personen:

- drs. L.C. Palm, Instituut voor de Geschiedenis en Grondslagen van de Natuurwetenschappen te Utrecht, voorzitter;
- drs. P.W. Geudeke, oud-directeur van de voormalige Topografische Dienst te Emmen, secretaris;
- dr. H.G. Heijmans, erfgoedbeheerder bij de Universiteitsdienst van de TU-Delft tot 31 oktober 2017;
- A.H. Streefland MSc, erfgoedbeheerder bij de Universiteitsdienst van de TU Delft per 1 november 2017.
- dr. F.W.J. Scholten, oud-Inspecteur der Archieven van de Provincie Gelderland te Arnhem.

De raad kan gevraagd en ongevraagd het bestuur van advies dienen en doet dat het liefst in de vorm van een discussie met bestuursleden.

Inkomsten

De activiteiten van de stichting wordt gefinancierd door haar begunstigers, donateurs, begunstigers, bedrijfsdonateurs en abonnementen.

In 2017 waren er 4 begunstigers, 161 persoonlijke donateurs, 28 bedrijfsdonateurs en 18 abonnementen.

Begunstigers (4)

De stichting wordt in raad (deelname AB) en daad (relatief forse financiële ondersteuning) ondersteund door de 4 hieronder genoemde begunstigers:

- Dienst der Hydrografie van de Koninklijke Marine;
- Kadaster;
- TU Delft, faculteit Civiele Techniek en Geowetenschappen (CiTG) en
- TU Delft, Onderzoeksinstituut OTB;

De Dienst Centrale Informatie Voorziening (CIV) van Rijkswaterstaat (RWS) heeft aangegeven haar status als begunstiger te willen beëindigen, en heeft in 2017 geen financiële bijdrage meer geleverd aan DHC.

Als blijk van waardering werden in 2017 de begunstigers en de voormalige begunstiger Dienst CIV van RWS met hun logo op de achterzijde van het tijdschrift vermeld. In 2018 zal het logo van de dienst CIV van RWS niet meer aan de orde zijn.

Donateurs (161)

De laatste jaren stabiliseert het aantal donateurs. Het aantal beëindigers is iets groter dan het aantal nieuwe donateurs.

De minimum bijdragen voor donateurs zullen per 1 januari 2018 met €2,50 worden verhoogd van €15,00 (studenten) en €32,50 (andere personen) naar resp. €17,50 en €35,00.

Bedrijfsdonateurs (28)

Het stichtingsbestuur heeft uitgesproken meer te willen gaan betekenen voor de bedrijfsdonateurs uit de overheid en het bedrijfsleven door met name de recentere historie van de geodesie en daarmee ook van de bedrijven binnen de geodesie vast te leggen. Dit is in 2017 onder andere gebeurd met de instelling van de werkgroep "Geschiedschrijving van de geodesie in de 19e en 20e eeuw". Naar verwachting zullen publicaties van deze werkgroep in 2018 en 2019 beschikbaar komen.

De minimumbijdrage voor bedrijfsdonateurs zal per 1 januari 2018 met €10,00 worden verhoogd van €130,00 naar €140,00.

Losse nummers.

De losse nummers van "De Hollandse Cirkel" zullen in 2018 €9,00 gaan kosten.

Vergaderingen AB

Het AB kwam in 2017 bijeen op 29 maart en 28 november. Ook is er per e-mail contact geweest tussen individuele bestuursleden en het DB.

Vergaderingen DB.

De leden van het DB en de coördinator hadden frequent contact met elkaar per e-mail en kwamen in het verslagjaar 7 keer bijeen. Dit was iets vaker dan gebruikelijk omdat het vanwege het vertrek van Rijkswaterstaat als begunstiger relatief veel moeite kostte een sluitende begroting voor 2018 op te stellen. Het DB kwam bijeen op 7 maart, 29 maart, 9 mei, 22 augustus, 31 oktober, 16 november en 28 november. De bijeenkomsten van het DB op 7 maart en 31 oktober werden gevolgd door bijeenkomsten van het DB met de projectleiders van de werkgroepen. Tenslotte waren er bijeenkomsten van het DB, voorafgaand aan de bijeenkomsten van het AB op 29 maart en 28 november.

Donateursdag.

Op 23 november hield DHC haar jaarlijkse donateursdag bij Shell Global Solutions in Rijswijk. Deze dag werd door Shell aan DHC aangeboden.

Voor de donateursdag hadden 63 personen zich aangemeld.

Op de donateursdag memoreerde de voorzitter Roel Nicolai belangrijke zaken die in 2017 aan de orde zijn geweest. Hierbij kan gedacht worden aan:

- het verschijnen van monografie 3 aangaande Grootchalige Topografie van de hand van prof. Bogaerts kort na zijn overlijden;
- de stabilisatie van het aantal donateurs;
- het stoppen van RWS CIV als begunstiger van de stichting. Deze aderlating ter grootte van €8.000, bijna 30% van het budget, leverde veel problemen op om de planning voor 2018 redelijk budget neutraal te kunnen krijgen.

Op deze donateursdag werden drie donateurs/vrijwilligers van het eerste uur gehuldigd. Adri den Boer werd wegens zijn inzet voor het tijdschrift van DHC benoemd tot ere-donateur. De scheidend secretaris Hans van der Linde viel dezelfde eer ten beurt. Tenslotte werd de reeds in 2012 tot ere-donateur benoemde Wim van Beusekom nog in het zonnetje gezet omdat daar destijds wegens afwezigheid van hem tijdens de donateursdag geen aandacht aan besteed kon worden.

Ere donateurs Adri den Boer

Hans van der Linde

en Wim van Beusekom

Na de presentatie van Roel Nicolai gaf Chris Nelis, projectleider van Tijdschriften op Internet, een presentatie over de vernieuwde viewer.

's Middags kregen de aanwezigen een presentatie van Shell over de rol van Geomatics in het verleden, heden en de toekomst binnen de organisatie. Hierbij was de presentatie van de mogelijkheden die virtual reality biedt bij de activiteiten van Shell zeer informatief. De zeer geslaagde donateursdag werd afgesloten met een drankje.

Een verslag van de donateursdag is gepubliceerd op pagina 150 e.v. van het decembernummer van 2017 van ons tijdschrift.

De donateursdag werd geheel verzorgd aangeboden door de Shell waarvoor nog onze dank.

Beurs GeoBuzz

In 2017 heeft DHC niet deelgenomen aan het GeoBuzz congres, dit vanwege de hoge, ver boven het budget uitstijgende kosten. Weliswaar kreeg DHC de stand weer gratis aangeboden, maar bij GeoBuzz zou ook betaald moeten worden voor de entree van de standbemensing en de catering.

Het AB is van mening dat wij derden graag met kennis en bemiddeling ondersteunen bij activiteiten die in lijn zijn met onze doelstelling. (Slechts bij uitzondering zullen wij derden ook financieel ondersteunen.)

In 2017 is ondersteuning verleend aan de TU Delft en aan het ondersteunen van de schrijfster van het boek over 200 jaar NAP. Dit boek verschijnt in februari 2018 ter gelegenheid van het jubileum van het NAP.

Zeiss Ni2

Stichting Academisch Erfgoed

De Stichting Academisch Erfgoed is een samenwerkingsverband van een aantal universiteiten. De leden tonen hun collecties gezamenlijk op www.academischecollecties.nl. Op onze webstek zullen we niet dezelfde instrumenten tonen, maar door een adequate verwijzing toch een volledig beeld geven van het geodetisch erfgoed. DHC heeft ondersteuning verleend aan de WUR bij het onderbrengen van hun verzameling historische instrumenten en bij de TU Delft bij het inrichten van een aantal kamers in het Science Centre en ter gelegenheid van het 175 jarig jubileum.

TU Delft

In 2017 bestond de TU Delft 175 jaar. Ter gelegenheid daarvan is de publicatie "175 jaar TU Delft, Erfgoed in 33 verhalen" uitgegeven door de st. Histechica met daarin totaal 33 verhalen met 6 bijdragen waarin de geodesie een groot aandeel heeft. Deze artikelen zijn door onze donateurs aangeleverd. Facto Geo heeft het mogelijk gemaakt dat "175 jaar TU Delft, Erfgoed in 33 verhalen" aan alle begunstigers, donateurs, en bedrijfsdonateurs van DHC werd geschonken. Wij zijn Facto Geo hiervoor zeer erkentelijk.

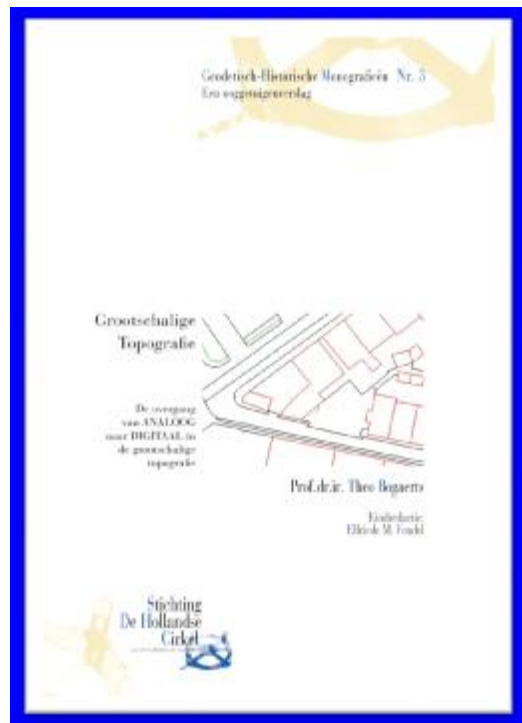
Geo-Informatie Nederland (GIN)

Onze websites verwijzen inmiddels naar elkaar. Verder is opnieuw afgesproken dat we alle Nederlandse niet-commerciële tijdschriften op het gebied van de geo-informatie als één geheel via het internet kunnen doorzoeken, zoals onze stichting nu reeds aanbiedt. Beide partijen hebben de mensen die dit moeten realiseren benoemd.

Als deze stap naar een gezamenlijke gebruik van de tijdschriften database is gerealiseerd, kan vervolgens de stap worden genomen om het Kartografisch Tijdschrift aan de verzameling tijdschriften toe te voegen. Momenteel heeft het GIN met gelden uit het Ormeling fonds de opdracht gegeven om het KT digitaal beschikbaar te maken.

Publicaties

In 2017 is de monografie 3 verschenen van de hand van prof.dr.ir. Th. Bogaerts over grootschalige topografie. Kort voor het overlijden van Bogaerts eind 2017 is deze monografie onder redactie van mevrouw Elfriede Fendel gereed gekomen. De monografie is beschikbaar via de website van DHC, www.hollandsecirkel.nl.

Voorblad monografie 3

Geofort

Zowel DHC als Geofort zijn geïnteresseerd in de geschiedenis van de geodesie. Bij Geofort is het accent meer educatief, waar DHC meer gericht is op het beheer en op het vastleggen in woord en beeld. Met de kennis die aanwezig is bij onze donateurs ondersteunen wij het Geofort als daar behoefte aan is.

Het Geofort in Herwijnen

Kadaster expositieruimte (ook wel Kadastermuseum genoemd)

De gedachte van het Kadaster is dat men ook later moet kunnen zien hoe in vroegere tijden bij het Kadaster werd gewerkt. Inmiddels is een grote collectie documenten en instrumenten die binnen het Kadaster zijn gebruikt in het Kadastergebouw in Arnhem bijeengebracht. De Raad van Bestuur van het Kadaster draagt zorg voor de continuïteit van deze expositieruimte. Ook verzamelingen van de Rijksdriehoeksmeting, de NCG en de Topografische Dienst, inclusief de fotogrammetrische apparatuur zijn hier ondergebracht. De verzameling documenten en instrumenten is beschreven in een inventaris, die in zes delen is verschenen en regelmatig wordt bijgewerkt. De expositie ruimte is een bron van informatie voor velen binnen en buiten het Kadaster, waaronder donateurs van DHC. Bij de inventarisatie, beschrijving en het geschikt maken voor presentatie wordt door vrijwilligers van DHC en enkele oud-kadastermedewerkers veel werk verzet.

In 2017 heeft DHC de verdeelmachine van De Koningh gekregen die momenteel gerestaureerd wordt door vrijwilligers van DHC. Na restauratie gaat dit instrument naar het Kadaster in Arnhem.

Onderdeel van de verdeelmachine van De Koningh

Werkgroepen

DHC verheugt zich in een relatief groot aantal vrijwilligers onder haar donateurs, desalniettemin blijft het lastig voldoende vrijwilligers te vinden voor bepaalde taken. Om de vrijwilligers beter te kunnen ondersteunen vanuit het bestuur komt het DB twee maal per jaar met de projectleiders bijeen.

De coördinator onderhoudt de contacten met de werkgroepen, maar ook de bestuursleden blijven rechtstreeks aanspreekbaar voor de projectleiders.

De activiteiten van de werkgroepen worden in dezelfde volgorde beschreven als in het werkplan 2017.

Periodiek *De Hollandse Cirkel* (projectleider: Adri den Boer)

- De redactie van het periodiek bestond in 2017 uit: Adri den Boer (hoofdredacteur), Nicolàs de Hilster, Frans Jansen en Zacharias Klaasse.
- De 19e jaargang telde zoals gepland weer 4 nummers, nu met in totaal 196 pagina's (2016: 177). Op de webstek van DHC werd ook in 2017 een actuele auteursindex bijgehouden en volgden later de integrale tijdschriften (via een link).
- Een samenvatting van de inhoud werd in 2017 gepubliceerd in het blad Caert-Thresoor.
- Het drukwerk werd in 2017 verzorgd door Roel Bouwman Grafische Vormgeving te Stroe.
- De hoofdredacteur woonde voor de coördinatie zo mogelijk de bestuursvergaderingen bij.
- De postverzending geschiedde door het secretariaat in Apeldoorn.

De webstek (projectleider: Joost Marissen)

- Het beheer van onze webstek was ook in 2017 weer in handen van Joost Marissen. Belangrijk is te vermelden dat Wim Vermeulen en Hans van Eekelen in de loop van het jaar als sitemanager zijn begonnen, zodat we nu van een team kunnen spreken. Er zijn in 2017 twee trainingsbijeenkomsten gehouden o.l.v. Marjan Nordholt.
In 2017 is er aan twee onderdelen aandacht besteed:
 - a. Beheer en onderhoud van het algemene deel van de site, en
 - b. Het publiceren en bijhouden van de database Instrumenten.De database Beeldbank werd in eigen beheer verzorgd door de gelijknamige werkgroep.
- De presentatie/modernisering van de site De Hollandse Cirkel is in 2017 verder verbeterd in samenwerking met het Bureau Najram.
- Het verkennen van de social media is even aan de orde geweest; vooralsnog is er na overleg geen haast mee gemaakt.
- De DHC website en de overige databases zoals die van Instrumenten zijn in 2017 volledig gemaakt met het software pakket Joomla. Een gestandaardiseerde input is gepresenteerd en ingevoerd. Deze is zowel geschikt voor de bijhouding als voor het invoeren van omvangrijke inventarisaties .

Inventarisatie Geodetisch Instrumenteel Erfgoed (IGIE) (Projectleider: Jan Ebbinge)

- De werkgroep verzamelt informatie over geodetisch instrumenteel erfgoed bij overheid, bedrijven en particulieren in Nederland. Ze beschrijft en fotografeert het desbetreffende instrument voor opname in de database. De instrumenten worden getoond via de webstek van DHC.
- De leden van de werkgroep onderhouden de contacten met de geïnventariseerde bedrijven en instellingen om de inventarisaties up-to-date te houden. Er wordt gestreefd naar een bijhoudingscyclus van 3 jaar.
- De werkgroep bestond eind 2017 uit 17 personen: Jan Appelman, Hans van Eekelen, Jan Ebbinge (vz.), Joop Gravesteyn, Henk Leenders, Pieter van Leijssen, Joost Marissen, Rienk Mebius, Henk Pastoor (not.), Ad Pieters, Peter Plugers, Frits Reupkes, Rob Ruitenbeek, Paul van Schelt, Henk Schuringa, Jan Stehouwer en John Vossepoel. Peter Plugers is dit jaar toegetreden.
- De werkgroep vergadert twee maal per jaar. De voorjaarsvergadering is gehouden op 1 maart en op 27 oktober de najaarsvergadering, beide te Arnhem. Na de voorjaarsvergadering is, aansluitend, het Kadastermuseum bezocht. Aan de vergaderingen wordt steeds deelgenomen door de coördinator, Sieb Dijkstra, en Huib Ekkelenkamp van de keuzecommissie.
- In 2017 is aandacht besteed aan de bijhouding. In Zuid- en Noord-Holland is nog veel werk te verzetten. Dit geldt ook voor Utrecht en Gelderland.
- Voor de bijhouding van de database voor de website zijn een aantal testen uitgevoerd. Naar verwachting zal de bijhouding en opschoning in 2018 zijn beslag krijgen.
- Als nieuwe inventarisatie kan genoemd worden het geodetische instrumentarium van het WRR in Wageningen. Deze inventarisatie is in 2017 afgerond.
- De werkgroep is ook dit jaar enkele malen betrokken geweest bij het afstoten van collecties. De keuzecommissie wordt nu steeds betrokken bij de beoordeling en advisering hoe om te gaan met dergelijke collecties.
- Er worden met enige regelmaat vragen over instrumenten gesteld via de website. Ook in 2017 werd weer menigmaal een beroep gedaan op de kennis van onze werkgroepleden bij het identificeren van oude instrumenten.

Keuze-Commissie Geodetisch Erfgoed (KCGE) (Projectleider: Huib Ekkelenkamp)

In 2017 is verschillende keren een beroep gedaan op de keuzecommissie geodetisch erfgoed. De belangrijkste activiteiten waren:

- Beoordeling, veiligstellen en restauratie van de verdeelmachine van De Koningh
- Beoordeling en veiligstellen van een PUG 4 van Wild en Kern DSR 11 van Geodelta.

De verdeelmachine wordt momenteel door Pieter van Leijssen gerestaureerd.

Met een verdeelmachine werd heel nauwkeurig de randverdeling van geodetische instrumenten aangebracht. Dit betreft een circulaire en een lineaire verdeelmachine. Als zodanig mag een verdeelmachine beschouwd worden als de moeder van het geodetisch erfgoed.

De PUG en DSR 1 staan inmiddels in het Kadastermuseum.

Met een PUG worden stereo luchtfoto's gemarkeerd voor verdere metingen in de Kern DSR 11. De PUG is indertijd door Geodelta overgenomen van het Kadaster waar hij lang in gebruik is geweest. Het is een betrekkelijk klein instrument (ca. 80x50x30 cm, ca. 40 kg) dat nog goed werkt. De Kern

DSR 1 is een wat groter apparaat waarmee luchtfoto's bekeken en digitaal gemeten kunnen worden. Het is een moderne versie van de grote mechanische instrumenten van Wild en Zeiss die in het Kadastermuseum staan

Alle genoemde instrumenten kunnen uiteindelijk in de Kadasterexpositieruimte in Arnhem geplaatst worden. De kosten die hieraan verbonden zijn worden door het Kadaster gedragen.

Onderdeel van de verdeelmachine van De Koningh

- KCGE is betrokken geweest bij het onderbrengen van de laserafstandsmeter en satellietcamera bij Museum Boerhaave
- De KCGE gaat zich, op basis van eerdergenoemde notitie, ook bezighouden met de virtuele 'Historische Geodetische Collectie Nederland' (HGNC). Waar nodig zal zij zich bij haar taken laten adviseren door ad hoc geraadpleegde deskundigen op specifieke terreinen.

De Meesters van Weleer (projectleider: Henri Aalders)

- Tussen 1986 en 1991 is door de NCG-werkgroep Geschiedenis der Geodesie een serie interviews afgenomen met een aantal toonaangevende geodeten onder de naam 'de Meesters van Weleer'.
- Deze reeks interviews wordt sinds 2006 door de projectleider Henri Aalders jaarlijks aangevuld met een aantal interviews.
- Het uitschrijven van de interviews werd verzorgd door mevrouw Leni Verhoog, maar zij is hiermee gestopt wegens persoonlijke omstandigheden. Mevrouw A. Leenders is bereid gevonden dit werk van mw. Verhoog over te nemen. De interviews en teksten worden op harde schijf bewaard, in beheer bij de werkgroep bibliotheek.
- Ook voor 2018 zijn weer interviews gepland, namelijk met ir J. Timmerman en ing. M. Wijngaarde.

- Voorts is een overzicht van de status van alle gehouden interviews gemaakt. Tevens zijn samenvattingen gemaakt van de reeds gehouden interviews. Beide zijn op de webstek te raadplegen.
- Daarnaast is ook een opsomming (alsmede de tekst ervan, indien beschikbaar) gemaakt van alle “in memoriae” die zijn gepubliceerd in de tijdschriften en vaak ook informatie over de betrokken persoon geven.

Geschiedschrijving van de geodesie in de 19^e en 20^e eeuw (werkgroep G1920) (Projectleider: Martien Molenaar)

In 2017 zijn vijf thema's benoemd waar deelgroepen verder vorm aan zullen geven:

- a) *Elektronische plaatsbepaling*. Initiatiefnemers: Henk Schuringa en Jan Ebbinge. Zij zullen verder als projectleiders optreden.
- b) *De Delftse School*. Initiatiefnemer: Martien Molenaar. Dit project heeft in 2017 weinig voortgang geboekt, het zal in 2018 weer worden aangepakt.
- c) *Fotogrammetrie in Nederland*. Initiatiefnemer Tjeu Lemmens. De opzet wordt later uitgewerkt, afhankelijk van Tjeu's werkprogramma.
- d) *De overgang van analoge naar digitale werkprocessen*. Na het overlijden van Theo Bogaerts is de door hem voorbereide monografie postuum gepubliceerd. Er zijn in januari 2018 met een aantal initiatiefnemers afspraken gemaakt om dit thema breder aan te pakken en wat preciezer te kijken naar de ontwikkelingen bij een aantal trendsettende Nederlandse organisaties.
- e) *De landinrichting*. Martin Wubbe zal verder als projectleider op dit onderwerp optreden. Deze werkgroep is met haar werkzaamheden gestart in 2017 nadat Wubbe een projectgroepje heeft ingericht. Het is uiteindelijk de bedoeling dat de publicatie die hieruit zal voortvloeien opgenomen wordt als een monografie.

Geodetisch Beeldmateriaal(GBM)(projectleider: Henk Leenders)

De werkgroep verzamelt, rubriceert en toont geodetisch beeldmateriaal via de webstek van DHC.

- In 2017 maakten de volgende personen deel uit van de werkgroep: Henk Leenders (*projectleider*), Henk Pastoor, Jos Schreurs, Jan Stehouwer, Albert Tiekens, Wisse van der Guchte, Joop Gravesteijn, Janhein Loedeman, Rienk Mebius, Hans van Eekelen en Philip Wenting.
- In 2017 is het categoriseren van de afzonderlijke foto's en dia's, en het voorzien van het beeldmateriaal van een summiere beschrijving afgerond. Bij het beschrijven van het beeldmateriaal zijn vanuit de werkgroep op onderdelen ook externe deskundigen benaderd om daarin behulpzaam te zijn. Het verder perfectioneren en aanvullen van de omschrijvingen zal overigens ook in 2018 worden voortgezet.
- Bezoekers van de site werden opgeroepen om aanvullende informatie over het gepresenteerde materiaal aan te leveren waardoor de beschrijving van het beeldmateriaal verder geperfectioneerd kon worden.
- De beeldbank bevatte na opschoning van de bestanden in december 2017: 61 albums, 55 films, ruim 1600 foto's en 1 geluidsbestand.
- In 2017 is de Beeldbank geïmplementeerd in de vernieuwde website van DHC. Dat is niet heel vlot verlopen en had ook tot gevolg dat de geplande werkzaamheden van de werkgroep

voor 2017 vertraagd zijn.

Deze vertraging was overigens niet te wijten aan de inzet van bureau Najram (*verantwoordelijk voor het technische softwarematige beheer van de site*). De vertraging was grotendeels het gevolg van beperkingen en trage communicatie veroorzaakt door de leverancier van de nieuwe software.

- Alvorens de verdere verbeter- en bijhoudingswerkzaamheden op te kunnen pakken moest er vervolgens een handleiding geschreven worden gebaseerd op de nieuwe software.
- Een eerste versie van deze handleiding is eind 2017 opgeleverd en zal begin 2018 worden uitgetest en zo nodig worden aangepast.
- De Beeldbank maakt nu dus gebruik van een moderne, responsieve tool met zeer uitgebreide zoekmogelijkheden en strakke grafische elementen.

Beheer depot- en expositieruimte Kanaalweg 4 (Projectleider: Wim van Beusekom)

DHC heeft een depot waar historische instrumenten die een belangrijke rol hebben gespeeld binnen de landmeetkunde en aanverwante vakgebieden in Nederland en voormalige overzeese gebiedsdelen opgeslagen worden. Ook bevindt zich in het depot het archief van de geodetische verenigingen. Het depot bevindt zich op Kanaalweg 4 in Delft. De ruimte die zich in de toren van het voormalige gebouw van de opleiding Geodesie aan de TU Delft bevindt wordt om niet aangeboden aan DHC door DUWO, de studentenhuusvesting van o.a. de TU Delft.

Vanuit het depot zijn afgelopen jaar om niet beschikbaar gesteld of aangeboden o.a. het Schermerhorn meubilair, instrumentarium en bibliotheekmateriaal t.b.v.:

1. de inrichting van de Schermerhornkamer in het Science Centre van de TU Delft;
2. momenteel wordt overleg gevoerd over de inrichting van vitrines van het stadskantoor gemeente Delft (nog in overleg);
3. de tentoonstelling Campus TUDelft vanaf 1945 tot heden (TUD);
4. Overleg over de inrichting van een Geodeten kamer (Vening Meinesz en Tienstra) in het Science Centre;
5. het contacten onderhouden met de studenten zoals dispuut Snellius (CiTG) en dispuut Geos (bouwkunde);
6. het beheer van vitrines op de TU Delft bij CiTG met instrumenten vanaf 1945 tot 1990 en bij Bouwkunde in de kaartenkamer;
7. in het kader van een onderwijsproject van het Oelbert gymnasium in Oosterhout zijn een total station en enkele waterpasinstrumenten uitgeleend;
8. ook aan de TU Delft wordt instrumentarium uitgeleend t.b.v. het onderwijs aan studenten;
9. het gebouw aan de Kanaalweg 4 wordt momenteel verbouwd door DUWO en geschikt gemaakt voor nieuwe huurders. Wegens deze verbouwing is de Strasser en Rohden klok die hangt in het trapportaal van de toren tijdelijk verplaatst naar het depot van De Hollandse Cirkel.

Op de boven beschreven wijze geeft DHC invulling aan de maatschappelijke betekenis van het beheer van geodetisch erfgoed door de stichting.

In 2017 was gepland dat DHC in samenwerking met Duwo en het Science Centre van de TU Delft een peilschaal zou plaatsen in het kadser van de herinrichting van de tuin achter Kanaalweg 4. Dit idee is uiteindelijk niet gerealiseerd, maar daarvoor in de plaats is een uitgebreider idee voor een "NAP monument" gekomen. Het initiatief daarvoor ligt nu bij het Science Centre en DHC zal daarbij in hoofdzaak de technisch inhoudelijke ondersteuning leveren. Men streeft ernaar om in de loop van 2018 het NAP monument te realiseren.

Openstelling

DUWO stelt haar gebouwen die daarvoor in aanmerking komen open voor groepen en bijvoorbeeld de monumentendag. DHC werkt hieraan mee in samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Vereniging Weer- en Sterrenkunde afdeling Delft. In 2017 hebben zo'n 20 groepjes de locatie bezocht. DHC hoopt na de verbouwing van Kanaalweg 4 en de verhuur van de rest van het gebouw weer open te mogen/kunnen zijn met Monumentendag en/of Museumnacht.

Instrumentarium

- De beschrijvingen van het instrumentarium in het depot zijn afgerond, behoudens van het instrumentarium dat aan het eind van 2017 is binnengekomen.
- Er is echter weinig ruimte zodat we heel selectief dienen te blijven met het accepteren van oud instrumentarium.
- Het schoonhouden van instrumentarium en binnenzijde van de kasten is op adhoc basis gebeurd.

Archief

- Het archief is op hoofdlijnen beschreven, maar de beschrijving dient nog wel meer gedetailleerd te worden.

Beeldmateriaal

- De werkgroep beeldmateriaal zal de inventarisatie van het resterend beeldmateriaal dat in het depot beschikbaar is (foto's, dia's e.d.) verder hand te nemen, zodat dat t.z.t. op de DHC website gepubliceerd kan worden.

Bibliotheek

- In 2015 jaar is de bibliotheek tijdelijk ondergebracht in de torenkamer. Naar verwachting biedt het overleg met Science Centre over de inrichting van de Schermerhornkamer een locatie, die beter toegankelijk is voor het publiek.

Documentencollectie voormalige Geo-opleidingen Delft (projectleider Herman Quee)

- Herman Quee is hier de trekker met ondersteuning van Joop Gravesteijn.
- Plaatsing van de inventarisatie op de website is i.v.m. privacy juridisch getoetst door bestuurslid Ploeger (TU Delft). Er is groen licht voor plaatsing. De collectie is langzaam gegroeid en bevat nu circa 520 items en is nagenoeg volledig.

Werkgroep onderwijs (interim-projectleider: Wim Vermeulen)

In oktober werden de werkzaamheden van de werkgroep (bestaande uit Wim Vermeulen als interim voorzitter, Joop Gravesteijn, Jan Jongerius, Wim Kamphorst, Jos Schreurs en Lub van der Weerd) afgerond en werd de werkgroep ontbonden. Het eindverslag, zijnde een spreadsheet, waarin opgenomen een overzicht van de verzamelde documenten, werd geupload naar de DHC-website. Tevens werden de verzamelde digitale documenten geupload naar archive.org. Belangstellenden kunnen dus nu het documentenoverzicht en de daarin opgenomen digitale documenten downloaden. De verzamelde analoge documenten worden bewaard in het depot Kanaalweg 4, Delft.

De werkgroep deed in de vergadering van projectleiders met het DB van DHC op 31 oktober 2017 een oproep om de inventarisatie voort te zetten op de volgende onderwerpen:

- WRR te Wageningen

- ITC
- Hydrografische opleidingen
- Groene opleidingen

Tijdschriften op internet (TOI) (projectleider: Chris Nelis)

Tijdschriften op internet (TOI)

Op het internet is ons tijdschrift beschikbaar en het kan op verschillende manieren worden doorzocht. Ook het Tijdschrift voor Kadaster en Landmeetkunde, Geodesia, het Nederlands Geodetisch Tijdschrift en Geo-Info zijn via deze tijdschriftviewer te raadplegen.

Ontwikkelingen in 2017:

- In 2017 moest voor ons tijdschriftensysteem bij Picturae overgegaan worden op nieuwe software en een nieuwe database. Voor gezamenlijke rekening van Geo-Informatie Nederland (GIN) en DHC kon deze operatie worden uitgevoerd. Door deze nieuwe software kan eenvoudiger in de database worden gezocht en kunnen aanvullingen in eigen beheer worden uitgevoerd. Met dit laatste worden de operationele kosten verlaagd en kan de actualiteit worden verhoogd.
- Met GIN zijn afspraken gemaakt over de opname van alle nummers van hun verenigingsblad Geo-Info in ons systeem, zowel de nu ontbrekende als de toekomstige nummers. De completering van de collectie oude nummers zal volgend jaar worden afgerond.
- In overleg tussen GIN en DHC is een lang gekoesterde wens in vervulling gegaan en heeft GIN aan Picturae opdracht gegeven alle nummers van het Kartografisch Tijdschrift te scannen en aan de tijdschriftenbank toe te voegen. Deze operatie zal in 2018 zijn afgerond. Hiermee zullen alle tijdschriften van de rechtsvoorgangers van GIN in de tijdschriftenbank zijn opgenomen en integraal doorzoekbaar zijn.
- Enkele kleine omissies in de tijdschriftenverzameling konden in 2017 worden aangevuld:
 - de eerste jaargang van het Tijdschrift voor Kadaster en Landmeetkunde
 - de vier verschenen nummers van het "Bijblad voor fotogrammetrie van het Tijdschrift voor Kadaster en Landmeetkunde".
- Dankzij de beschikbaarheid van een snijapparaat en een scanner met automatische papierdoorvoer kunnen in eigen beheer oude tijdschriften worden gescand voor de database.

Bibliotheek (projectleider: Wim Vermeulen)

Ook in 2017 werden weer geodetische publicaties gedoneerd aan de bibliotheek. Het aantal in de catalogus opgenomen boeken is thans ca. 300. In het verslagjaar werden ook op bescheiden schaal boeken uitgeleend.

De vitrinekast bevindt in het depot van het voormalige geodesiegebouw aan de Kanaalweg 4 te Delft. Daar is sprake van een slechte zichtbaarheid. Daarom werd in overleg met de beheerders van het depot Wim van Beusekom en Joop Gravesteijn gezocht naar een betere plek. Op instigatie van Joop is overleg gevoerd met Michael van der Meer, directeur van het Science Centre van de TU Delft. Daarbij kwam de mogelijkheid van verhuizing naar de in te richten Schermerhornkamer aldaar aan de orde. Wellicht kan deze verhuizing in 2018 plaatsvinden.

Financiering

	Stichting De Hollandse Cirkel		
	realisatie 2016 en 2017		
	realisatie 2016	begroting 2017	realisatie 2017
Inkomsten			
Donaties	29876,50	22150,00	20283,50
Rente	636,69	500,00	434,28
Jubileumboek 175 jaar TU Delft	0,00	0,00	2205,00
Som inkosten	30513,19	22650,00	22922,78
Saldo/tekort	934,54	-5957,00	-1569,74
Som uitgaven	29578,65	28607,00	24492,52
Uitgaven			
Bureau en bestuur	7081,01	7500,00	6632,14
Publicaties en periodiek	7868,38	8100,00	8838,28
Symposia c.a.	3538,90	1300,00	0,00
Werkgroepen	11090,36	11707,00	6817,10
Jubileumboek 175 jaar TU Delft	0,00	0,00	2205,00

De kas en de realisatie zijn gecontroleerd en juist bevonden door de bestuursleden Jansen en Witmer. Zie voor de details de financiële jaarstukken en het vergaderverslag van de bestuursvergadering.

De inkomsten uit donaties zijn in 2017 wat achtergebleven omdat enkele (grote) bedragen pas na de jaarwisseling, dus in 2018, zijn ontvangen.

Dankzegging

Door bijdragen van de begunstigers en de (bedrijfs-)donateurs kon de stichting haar werk doen. De stichting dankt in het speciaal het Kadaster, de geodetische secties van het OTB en de faculteit CiTG van de Technische Universiteit Delft en de Hydrografische Dienst van de Koninklijke Marine voor de bijdragen, die zij als begunstiger ook in 2017 weer aan het werk van de stichting hebben gegeven. De stichting is naast deze begunstigers, de (bedrijfs)donateurs uiteraard ook zeer erkentelijk voor hun bijdragen aan de stichting. Nadrukkelijk wil de stichting de vele vrijwilligers, die een onmisbaar aandeel leverden in het werk van de stichting bedanken.

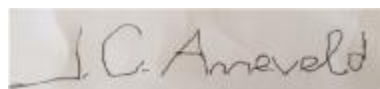
27 maart 2018

Vastgesteld door:

De voorzitter

en

de secretaris

Roel Nicolai

Jos Anneveld